

ФУНДАМЕНТАЛЬНІСТЬ ПЕРЕКЛАДУ ФІЗИКО- МАТЕМАТИЧНИХ ТЕКСТІВ У КОНТЕКСТІ АВІАЦІЙНОГО ПРОФІЛЮ

Кузьменко Ольга,
здобувач 2 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності Філологія
(спеціалізація Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська)
Державного закладу «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
м. Полтава, Україна
Kuzimenko12@gmail.com
Науковий керівник – Перова Світлана,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри літературознавства, східної філології і перекладу
Державного закладу «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
м. Полтава, Україна
svitlanaperova15@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0002-1758-2284>

У сучасних умовах розвитку цифрових технологій (робототехнічних комплектів, БПЛА, елементів віртуальної та доповненої реальності) зростає практична значущість перекладу фізико-математичних текстів для підготовки висококваліфікованого фахівця авіаційної галузі. Відповідно, характерною рисою фізико-математичних текстів є точність, стислість викладу думок, логічна послідовність, повнота викладу.

Важливим аспектом для перекладу фізико-математичних текстів в контексті авіаційного профілю є переклад специфічної термінології та словосполучень [1; 2; 3; 4]. У нашому дослідженні розглянуто головні методи утворення авіаційних термінів, які є ключовими для фізико-математичного контексту, а саме: лексико-семантичний, морфологічний та лексико-синтетичний. Розглядаючи лексико-семантичне терміноутворення (наприклад, фізико-математичного аспекту) в авіаційну терміносистему увійшли з переосмисленим значенням; морфологічний спосіб термінотворення авіаційну термінологію похідними термінами; словоскладання, що ґрунтується на

складних термінах (accident-free, air-craft, auto-throttle), специфічним для англійської мови є використання в структурі термінів прийменників (leveling-off, check-in, circle-to-land).

Зокрема, в нашому дослідженні розглянуті однокомпонентні авіаційні термінів, які відображають фізико-математичний характер. Серед них переважають субстантивні, ад'єктивні та вербальні. Відзначимо основні моделі авіаційних термінів, а саме: NStem (bucket – лопатка (газотурбінного двигуна)); V + -er (фрахтувальник – фрахтівник); V + -or (штурман – штурман); V + -ing (landing – приземлення); V + -ation (embarkation – посадка (пасажирів)); N + -ship (airmanship – льотна майстерність); over- + N (перевантаження – перевантаження); N + N (airline – авіакомпанія); V + Adv (tachdown – торкання ЗПС) тощо. Найбільш поширеними є ад'єктивні авіаційні терміни, що представлені такими моделями: AdjStem (дорсальний – верхньофюзеляжний); V + -al (aerodynamical – аеродинамічний); N + -less (безпілотний – безпілотний); V + -able (dirigable – керований (про аеростати)); проти- + присл. (зенітний – протиповітряний); un- + Adj (unmanned – безпілотний); multi- + Adj (multiblade – багатолопатевий) та інші [3; 4].

Відмітимо, що у фізико-математичних текстах використовують штампи, які складають більше 70% від загальної кількості мовних одиниць. Для прикладу розглянемо «термін» IS як «характеристику»:

1) Magnetic moment \vec{p}_m of current loop is a vector equal to the product of the current flowing through the loop on the vector square $\vec{S} = S \cdot \vec{n}$.

2) Магнітний момент \vec{p}_m контуру струму – це вектор, що дорівнює добутку струму, що протікає через контур, на квадрат вектора $\vec{S} = S \cdot \vec{n}$.

Терміни у фізико-математичних текстах є основними інструментами, які використовуються для опису та пояснення складних наукових ідей. Розуміння різниці між поняттями та об'єктами, а також правильне використання артиклів «a» і «the» у англійських текстах, є важливими для забезпечення точності та зрозумілості. Рекурсивні конструкції, у свою чергу, надають можливість

науковцям ефективно висловлювати складні концепції, забезпечуючи при цьому ясність та економію простору. У сучасному науковому світі, де обсяг інформації постійно зростає, важливість точного і зрозумілого наукового письма не можна переоцінити. Правильне використання термінів та рекурсивних конструкцій допомагає дослідникам досягти цієї мети, сприяючи розвитку науки та техніки.

У фізико-математичних текстах наявне застосування вступних виразів (зокрема, слів та словосполучень), що з'являються на початку фрази та виконують семантичні функції, але не впливають на подальший синтаксис речення [2]. Наприклад, в нашому дослідженні ми проаналізували наявність таких слів, як *suppose, then, therefore, for example, note that, but, to be definite*. Зазначимо, що на відмінну від штампів, які використовуються у фізико-математичних текстах авіаційного профілю, вирази не є синтаксично замкненими, тому потребують певного продовження.

Однією з найпомітніших синтаксичних особливостей фізико-математичного тексту в контексті авіаційного профілю є вживання поширених складнопідрядних (складнопідрядних) речень, які використовуються для відтворення наукового викладу логічних зв'язків між предметами, діями, фактами, які, як правило, використовуються для відтворення наукового викладу, що необхідно враховувати в процесі перекладу.

У нашому дослідженні нами здійснено аналіз масиву англійських фізико-математичних текстів, які були взяті з математичного енциклопедичного словника для інженерів та науковців, наукових журналів *SSRG International Journal of Applied Physics, Journal Physics Education, International Journal of STEM Education, Journal Research in Mathematics Education, International Journal of Science and Mathematics Education* та виявлено, що серед речень, які входять до його складу (їх загальна кількість становить 750), 31 % (230) складають прості, 69 % (520) – складні. У свою чергу серед складних речень переважають складнопідрядні речення – 52 % (394), відповідно кількість складносурядних речень становить 17 % (126).

У фізико-математичних текстах як українською, так і англійською мовами

часто вживаються безособові речення. Це пов'язано з тим, що результати наукових спостережень традиційно подаються в узагальному форматі, так як кожна мова має свої специфічні особливості.

Слід зазначити, що серед фізико-математичних текстів як англійською, так і українською мовами часто трапляються умовні речення. Загалом, у цій категорії текстів використовують усі типи умовних речей, проте зустрічається тип Real Present. Також характерним для сучасної англійської мови є еліптичні форми умовних речей, де пропущено підмет, а іноді й присудок. Наприклад: If the equations of r are written in the form $y = y(x), z = z(x), x_1 \leq x \leq x_2$ then integral–

$$\int_{x_1}^{x_2} f[x, y(x), z(x)]dx.$$

Якщо рівняння кривої r мають вид $y = y(x), z = z(x), x_1 \leq x \leq x_2$, то інтеграл

$$\int_{x_1}^{x_2} f[x, y(x), z(x)]dx.$$

У нашому дослідженні, також було проведено аналіз щодо синтаксичних конструкцій, які не мають формальних відповідників в українській мові, зокрема інфінітивні, дієприкметникові та герундіальні звороти. Обґрунтовано граматичні трансформації, такі як перестановка, додавання, вилучення та об'єднання речей при перекладі фізико-математичних текстів у контекст.

Отже, переклад фізико-математичних текстів у процесі підготовки фахівця авіаційної галузі є фундаментальним чинником, для якості перекладу, поглиблення знань суб'єкта навчання та набуття відповідних soft skills для вивчення будови літака та фізичних явищ, що задіяні в його роботі.

Джерела та література

1. Андрієнко Ю. Г., Богдан Ю. М., Гребеніков О. Г. Особливості перекладу авіаційної технічної документації англійською мовою : підручник. Харків : «ХАІ», 2003. 441 с.

2. Білоус О. М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений : навч. посібн. для студентів перекладацьких відділень. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. 200 с.

3. Гільченко Р. О. Англійсько-український словник авіаційних термінів. Фастів : ТОВ «Видавничий дім «КуПол», 2009. 278 с.

4. Єнчева Г. Г. Лінгвокогнітивне моделювання процесу перекладу авіаційних термінів (на матеріалі англо-українських версій нормативно-технічної документації ICAO): дис. ... канд. філол. наук. Одеса, 2011. 243 с.

INTERNET COMMUNICATION AND TRANSLATION: THE ROLE OF NEW MEDIA IN SHAPING INTERCULTURAL CONNECTIONS

Люлька Вікторія,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри германської і української філології
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
viktoriya.lyulka@pdau.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-4581-6583>

In recent years, the digital landscape has transformed intercultural communication, with new media platforms enabling real-time, multilingual interactions across borders. This report highlights the significant role that translation in Internet communication plays in fostering intercultural connections. By examining specific case studies on platforms like Instagram, YouTube, TikTok, Twitter, we explored the benefits, challenges, and potential improvements in using translation to bridge cultural gaps online.

Internet communication and translation tools have enabled people from diverse linguistic backgrounds to connect, share, and collaborate in ways that were previously challenging. Now I would like to talk about how Internet communication and translation have facilitated cross-cultural understanding and collaboration

Many social media platforms now incorporate Google Translate or similar tools directly into their interfaces. For instance, on YouTube and Instagram, users can click «See Translation» to instantly translate comments or captions written in a different language. This is particularly useful during live events or international music videos, where fans from around the world want to communicate and share experiences despite language differences. For example, fans of K-pop group BTS often interact in Korean,